

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kaj je Bismarek razodel?

Poročali smo že v političnem ogledu, da je stari Bismarck te dni v svojem listu »Hamburger Nachrichten« razkril tajno zvezo, ki je bila med Nemčijo in Rusijo od leta 1880. do 1890. Vsled te zveze bi Nemčija ostala neutralna, ako bi prišlo takrat do vojske med Avstrijo in Rusijo. Ako bi Francija napadla Nemčijo, bi mi morali pomagati Nemčiji, ako bi pa Rusija zaradi balkanskih homatij napadla nas, pa bi Nemčija roke križem držala.

Ali bi pa res Nemčija o vojski med Avstrijo in Rusjo roke križem držala? Ne, nikakor ne! Ravno v onih desetih letih je Bismarck vedno in vedno zahteval več vojakov. Čemu? Francije se mu ni bilo bati, ker je trozveza že obstala in imajo Nemci več in boljših vojakov, kakor Francozi. Železni Bismarck je zato tirjal toliko vojakov, da bi jih sklical pod orožje, ako bi Avstrija bila od Rusov premagana, in bi z njimi raztegnil nemško mejo dol do Trsta!

Avstrija je vsled trozveze Nemčiji popolnoma zau-pala, knez Bismarck pa nas je tako varal! In tega figam-ža neprenehoma v zvezde kujejo pri nas oni Nemci, ki slišijo na ime narodnjaki ali nacijonalci, tudi še zdaj, ko se je zvedelo, kake nevarne spletকারije je delal proti naši državi! »Marburgerca« se je predrznila ravno te dni imenovati Bismarcka največjega poštenjaka. Daleč so že prišli ti veliki Nemci; kajti nobenih pravih pojmov nimajo ne o avstrijski domovini, pa tudi ne o poštenju.

Pa še dalje gredo nemški narodnjaki. Neki nemško-narodni poslanec je to razkritje naravnost imenoval Bismarckovo oporoko ali testament. Bismarck je hotel nemško vlado in nemški narod opozoriti nato, kaj jima je v korist. Nemčija se namreč ne more razširiti na zapad ali proti vshodu, temveč le na južno stran, do Jadranskega morja. Nemški narodnjaki bi torej radi, da razpade Avstrija, in da se vse one dežele, ki so nekdaj pripadale k nemškemu cesarstvu, pridružijo Nemčiji.

Kdor ima le nekoliko bistre politične oči, je moral tudi to davno uvideti. Ali pa dunajska vlada to spozna? Mislimo, da mora to spoznati, če dozda ni, pa vsaj za-naprej, in da ne bode pustila, da bi se Slovani »na steno pritiskali«. Zlasti mi Slovenci, ki smo vedni toli zvesti Avstrijci, pričakujemo, da se že vendar enkrat ustavi ponemčevanje naših otrok ob meji, po mestih in trgih ter da se nastavijo pri nas slovenski uradniki.

Sicer pa mora tudi vlada gledati nato, da se Avstrija prej ko prej odkriža take hinavske prijateljice, kakor je Nemčija, in si poišče drugo zvezo. Rusija nam v onih letih ni napovedala vojske, dasi so k temu toli podpihivali mnogi nemški, ruski in ogerski, od Bismarckova podkupljeni listi. Ali torej Rusija ne bi bila dobra zaveznica? Gotovo! In kadar si bodeta prijateljsko

Avstrija in Rusija podali roki, takrat bode začela poje-mati neznosljiva nemško-narodna in ogerska ošabnost, in obstoj Avstrije bode zagotovljen še za stoletja in stoletja.

Redke pesmi, goste solze,

to je v naših časih tužna usoda našega slovenskega kmeta. Milo se stori človeku, če nazaj pomisli, kako veselo življenje je bilo v starih časih po slovenskih planinah in po solnčnih vinskih goricah. Radi so šli ljudje na delo in čas so si krajšali z veselim petjem. Živeža so imeli v obilnosti, zemlja je več rodila, plačila so bila pa veliko manjša; ko je vse odrajtal, ostalo je še kmetu zadosti, da družini ni bilo treba pomanjkanja trpeti. Ženitovanja so obhajali po tri dni, ker se jim vina ni škoda zdelo, katerega so dosti v kleti imeli. Pravi národni praznik je bil na Martinovo, ko se je novo vino krstilo; čez krib in plan se je glasila vesela slovenska zdravica. Kakošen je bil pa letos Martinov god? Nismo pokukali v vsako kmečko hišo, pa lahko uganemo, da ni bilo veliko veselih, pač pa mnogo čmernih in žalostnih obrazov. V krajih je trta po trtni uši pokončana, v drugih krajih je toča vse poklestila, in kjer so še kaj pridelali, je kapljica vsled vednega deževja kislá in prazna. Velika revščina je v krajih, koder je toča gospodarila, in teh krajev je letos mnogo; ljudje ne vedó, s čim se bodo čez zimo preživili.

Tako je v naših dneih za kmeta joj in gorjé. Tužni glas o kmetovi bēdi je bil že tako močen, da je predrł tisto meglo, ki loči visoko gospódo od navadnih ljudij, in celó visoka vlada na Dunaju je začela spoznavati, da je treba kmetu pomagati, da se ne podere najime-nitnejši steber, na katerem sloni človeška družba. Vlada je nekoliko znižála zemljiški davek, dovolila je prosto prodajo živinske soli, predelala je domovinsko postavo v korist kmečkim občinam in slednjič je obljubila po-stavo za ustanovo posilnih kmetijskih zadrug. To so res nekatere kapljice kmetom v tolažbo, toda veliko jim z njimi tudi ni pomagano: dobrota nove domo-vinske postave se bo pokazala še le čez deset let, zemljiški davek se ni za toliko znižal, da bi se kaj po-znalo, kmetijske zadruge pa še niso narejene. Kmetu v pomoč je torej storjen komaj prvi začetek, treba bo več storiti, ako se mu hoče res pomagati. Poslanci, ki so voljeni od kmetov in za kmete, imajo torej še dovolj opraviti. Pa tudi kmečki gospodarji sami morali bi se več pobrigati za svojo lastno korist. Tožiti in jadiko-vati nič ne pomaga; ob nedeljah in praznikih naj bi se zbirali v svojih bralnih društvih, katerih imamo že veliko, naj bi se posvetovali o svojem stanju in naj bi

potem svojim poslancem naznanjali, kaj jih najbolj tišči. Naši poslanci sicer poznajo kmečke razmere, vsegavedni pa vendar niso, in tudi je človek tak, da bo prej kaj storil, ako ga večkrat opominjamo in mu svoje težave potožimo. Ako vedno le molčimo, mora naš poslanec misliti, da smo s svojim stanjem zadovoljni, da nimamo posebnih pritožb.

Še nekaj je, na kar moramo naše slovenske kmete opomniti. Vsa pridnost in vsa skrb nič ne izda, kjer ni božjega blagoslova. Najprej pa božji blagoslov odženemo z oskrunjanjem nedelj in praznikov, kakor spričuje samo sv. pismo. Ne rečemo, da bi Slovenci ob nedeljah hlapčevska dela opravljali, toliko verni so še, da tega ne storijo. Toda radi se nekateri podajo v razuzdano veselje, in ravno ob nedeljah, kjer bi morali posebno Boga častiti, se zahvaliti za prejete dobrrote in prositi novih, se največ popiva, preklinja, kvantá, pretepa in prešestuje. Čeravno pametni in priletni gospodarji tega ne delajo, vendar so greha deležni, ker mladine ne brzda in ne nadzorujejo. Gotovo je, da grdo pohujšljivo govorjenje in življenje ne bo privabilo božjega blagoslova k hiši. Popivanje po gostilnah požre pa tudi mnogo denarja, ki bi se za druge reči bolj koristno obrniti dal. Mi nismo tisti, da bi mladini ne privoščili nobenega veselja. Pa veselje je lahko tudi pošteno in nedolžno. Naj se zbirajo kmečki mladenči v pevskih društvih, naj prepevajo nedolžne slovenske pesmi in naj izpijejo pri tej priložnosti nekaj kupic dobrega vina, tega jim nihče ne bo zameril. Nezmerno popivanje, preklinjanje, kvatanje, ponočevanje in divje krokanje okoli vseh voglov je grdo in škodljivo za dušo, za telo in za denarni mošnjiček.

Še eno zadevo bi radi v razgovor spravili. Slovenci izdajo vsako leto več milijonov goldinarjev za oblačilno blago, ki ga kupujejo v prodajalnicah. Ves ta težko prisluženi denar gre v tuje kraje, kjer so tovarne za tako blago. Te cunje sicer niso drage, pa vendar so drage, ker niso trpežne, se kmalo raztrgajo in je treba zopet novih. Obžalovanja je vredno, da so Slovenci večinoma popustili izdelovanje domačega platna in sukna. S tem, doma pridelanim blagom so se nekda oblačili, bilo je močno, toplo in še dosti čedno. Za obleko so torej potrosili malo denarja, tem lažje so si potem privoščili požirek dobrega vina. Kaj je Slovence zapeljalo, da so popustili dobro domačo obleko in se lotili tuje? Nič drugega, ko sama gizdavost in preširnost. Vsak hlapec hoče danes oblečen hoditi kakor gospod; in sram bi ga bilo, obleči jopič iz sivega domačega sukna. Kakšna abotnost! Kako toplo, kako trpežno je bilo vendar to sukno! In ali je bilo mar grdo? Neumna domišljija! Tirolskega kmeta pa ni sram, hoditi v obleki iz domačega sukna. Njemu ne pride na misel, da bi bila to kaka sramota. Tudi na Češkem, Moravskem, Poljskem, Hrvaškem in drugih slovanskih deželah se kmetje večinoma še sami oblačijo. Te milijone, ki jih Slovenci za tuje cunje izdamo, bi krvavo potrebovali za druge potrebe; kmet bi pa lažje obstal, ko bi se znebil teh stroškov za obleko.

Cerkvene zadeve.

Desetletnica v Jarenini.

Jarenina je sicer tako blizu Vas, gosp. urednik, da lahko vsako novico od nas hitro zvete in jo po svetu razglasite; pa vendar vsprejmite tudi od nas župljanov naslednje vrstice, koje pišem v zahvalo za napravljeno nam duhovno veselje.

Pretečeno nedeljo popoldne se nas je zbralo ne- navadno dosti pri župnišču. V lepi procesiji smo se med glasnim zvonjenjem in ubranim petjem pomikali proti cerkvi. Kaj pa smo imeli? Velč. naš gospod dekan J. Fleck, obdani od gg. dvorskega oskrbnika, št. - jakop- skega župnika, Vrežeta iz Maribora, domačega kaplana, pa obilno ovenčanih devic, nesli so lepo, na Dunaju iz- delano, tukajšni Lurški Materi božji namenjeno krono.

V pridigi so nam razložili kratko in jasno zgodo- vino Lurške votline in tamošnjih čudežev in k sklepu razodeli, da so to krono sami kupili, in jo Mariji izro- čijo iz hvaležnosti, da jim je ljubi Bog na Marijino pri- prošnjo dodelil, to nedeljo ravno deseto leto kot župniku in dekanu jareninskemu dopolniti. Solze veselja stopile so nam v oči, ko smo videli krono na glavi lepe Lurške štatue, ki je bila pred osmimi leti v velikanski procesiji v to cerkev prenesena.

Po cerkveni slovesnosti smo se podali na bližnji grič, kjer se nam je drugo lepo veselje storilo — blago- slovljen je bil visoki križ s podobo Križanega in ža- lostne Matere božje. Križani Jezus in Devica Marija naj preblagemu našemu dušnemu pastirju obilno povrneta, kar so za nas Jareninčane zadnjih deset let storili!

Sv. misijon v Rajhenbúrgu.

Od dné 27. oktobra do 8. novembra se je v naši župniji obhajal sv. misijon. Vodili so ga čč. gg. lazaristi od Sv. Jožefa pri Celju. Ljudje so se že dolgo veselili te cerkvene pobožnosti in so se je tudi prav zvesto udeleževali. Čeravno je bilo dosti potrebnega dela na polju, vendar so prav pridno prihajali.

Blizu 4000 jih je prejelo sv. zakramente. Seveda bi jih ne bilo moglo toliko k sv. zakramentom pristopi- ti, če bi ne bili pomagali čč. gg. iz sosednih župnij in iz krškega in brežiškega samostana. Bog jim poplačaj njihov trud! K sklepu misijona, ki je bil v nedeljo dné 8. novembra, so prišli tudi preč. g. opat iz tukajšnjega samostana in č. g. dekan iz Vidma. Po »Te Deum« so domači č. gosp. župnik spregovorili in so se v svojem imenu in v imenu vseh župljanov čč. gg. misijonarjem zahvalili za njihov trud, in župljane opominjali, naj vedno ostanejo na ozki poti pravičnega življenja.

Bog daj, da bi res seme božje besede obilno sadú prineslo! — Veliko ljudstva je spremljalo čč. gg. misi- jonarje do kolodvora in marsikateri izmed njih jih je spremljal s solzami hvaležnosti.

Nove orglje v Poličanah.

Nove orglje je izdelal g. Fr. Naraks iz Arje vesi pri Žalcu za novo policičansko cerkev. Strokovnjaki, ki so jih poskušali, sodijo, da so milodoneče, izvrstno in vestno delo. Orglje imajo 14 spremenov: 1. Principal 8 čevlj., Gamba 8 čev., Dolce 8 čev., Burdon 8 čev., Sva 4 čev., Flauta 4 čev., Fugara 4 čev., Spicflauta 2³/₄ čev., Oktava 2 čev., — dvakratna mikstura — pe- dal je: Subbas 16 čev., Principalbas 8 čev., Kvintbas 5³/₄ čev., Oktavbas 4 čev.

Pri sestavljanju se vidi in zapazi natančna, vestna kompozicija. Pojejo glasno in milo. Prihodnjo nedeljo, na god sv. Cecilije bodo slovesno blagoslovljene; preč. g. kanonik in stolni župnik J. F. Bohinc so blagovoljno sprejeli slavnostno pridigo in preč. g. kanonik in rav- natelj K. Hribovšek slovesno sv. mašo. Preč. gg. kan. dr. Križanič in dr. Pajek sta obljubila pogojno slovesne obrede.

Strokovnjak naše škofije, č. g. L. Hudovernik, bode priložno novi umotvor poskusil in Naraksovo delo sodil. Gospod Naraks je domačin in Slovenec, dober kristjan, ter se vsem gospodom priporoča, ker dela po ceni in

se loči od nekaterih mojstrov te vrste, ki se pri duhovni mizi sedeči, še ne prekrizajo.

Gospodarske stvari.

Zakaj krave tolikokrat izvržejo ?

Ako krava izvrže, je uzrokov celav vrsta. Kdo je kriv? Gospodar ali dekla, pastir, krava sama ali celo bik? Nato je v posameznih slučajih težko odgovoriti. Največkrat pripomore vsak svoj delež in nesreča se ne da odvrniti. Dekla se jezi, če krava noče rada mleka dajati ali če zavoljo sitnih muh z glavo, nogami in repom okoli sebe ometa, če mirno ne stoji, in to svojo jezo spušta dekla navadno s stolom po rebrih ubogega živinčeta. Nič boljše včasih ne ravna hlapec. In še celo pastir zakrivi v tem oziru prav mnogo, če breje krave preveč naganja in tira. Pa to še ni vse. Tudi gospodar mora skrbno paziti, da se ne prigodi breji kravi v petem, šestem in sedmem mesecu nič, kar bi ji škodovalo; posebno mora na take paziti, ki se vpregajo mesto volov v plug ali pred voz.

To so zunanji uzroki, da krave tolikokrat izvržejo. A še večjo škodo napravljajo znotranji, to so navadno boleznin v prebavljanju, v raztekanju krvi, v črevih itd. Gostokrat povzroči take notranje boleznin slaba, spridena klaja. Če se seno ni po letu prav posušilo, začne po zimni gniti in prhniti. Tako slabo seno še velja za junce in vole, a za breje krave ni več!

Tudi jednostransko polaganje ni zdravo; to je, če se kravi vedno le krompir, tropinje ali kaka druga klaja sama brez premembe daje. Moka, ki je spridena, zmrzle in gnile reči naj se nikar ne polagajo, če noče gospodar precejšnje škode trpeti. Nesnaga v jasliah, v posodah, iz katerih krava je in pije in v hlevu sploh, slaba voda, preveč soli itd. je tudi mnogokrat že povzročilo, da je izvrgla.

Dostikrat pa je hlev že sam na sebi kriv, da se take nesreče prigodijo. Če namreč tla niso ravna, ampak preveč nazaj visijo, ni nič čudnega, če se kravi kaj prigodi. Taka tla se morajo poravnati vsaj nekoliko s tem, da se zadaj več stelje natrosi. Še boljši pa je, če se celo vnovič predelajo in poravnajo, ker tudi stelje kmetu navadno ne preostaja in ker ne izda mnogo. Celokamenje se še nahaja v hlevih kot tlak. Če je gladko, še ni take nevarnosti, a če je prerobato, ga le kaže brž ko mogoče odstraniti. Stelja in listje ne more vsega storiti, da bi se kamenje ne poznalo.

Mnogokrat so hude boleznin uzrok, da krave izvržejo, na priliko boleznin na parkljah, volčih ali sajevec v gobci i. dr. Celok biki in njih boleznin so včasih uzrok, na katerega le malokdo ali nihče ne pomisli.

Dostikrat je torej in srečen je, kdor se vsem obrani. Tudi še ni toliko škode, če se nezgoda jedenkrat pripeti. A to je le malokdaj, kajti je stvar — nalezljiva. Dostikrat se je že primerilo, da v hlevu, v katerem je jedna krava izvrgla, ni pri tem ostalo, ampak da so celo nekaj let še druge izvrgle. Tudi podeduje se ta slabost pri kravah in se prav težko odpravi. Živina se mora do cela premeniti, hlev prenoviti ali vsaj do dobrega osnažiti in v prihodnjic mora gospodar prav vestno paziti, da se mu bolezen ne prikrađe h kravam. Če izvrže krava pred sedmim mesecem, pride mladič vsikdar mrtev na svet, če po 230. dnevu, odkar je breja, se včasih tele še ohrani pri življenju, a le težko.

V novejšem času celo trdé preiskovalci v tej zadevi, da so bakterije, ki povzročujejo in pospešujejo take nezgode. In če pridejo te bakterije od jedne krave na

drugo, preseli se z njimi tudi bolezen in tako se zgodi, da krave, ki stojje v jednem hlevu, brez vsekakih zunanjih ali notranjih uzrokov kar zaporedoma izvržejo. — Gospodar popravlja hlev, prenavlja klajo in steljo, povprašuje hlapce in deklee, kupuje zdravila, vse nič ne pomaga, teleta le ne dobi zdravega ali o pravem času na svet. V takem slučaju, v katerem storijo vsi pri hiši svojo dolžnost, je le morebiti uzrok pri bakterijah.

Sejmovi. Dne 21. novembra pri Sv. Juriju ob Tabru, pri Sv. Juriju ob Ščavnici in v Slov. Bistrici. Dne 23. nov. v Arnovžu. Dne 24. nov. pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Dne 25. nov. v Ločah in v Kanži pri Ptujju. Dne 26. nov. na Bregu pri Ptujju (za svinje.)

Dopisi.

Od Svetinj pri Ormožu. (Vojaško veteransko podporno društvo.) V god sv. Leopolda se je vršila pri nas nenavadna slovesnost. Obhajali smo namreč začetni ali rojstni dan tega društva, katero se je osnovalo v dobrohotni namen, skazovati udom svojim, kakor tudi drugim zaslužnim osebam pogrebno čast, oziroma pomoč v slučaju ubožstva in boleznin. Društvo, ki šteje v začetku 70 rednih in 15 podpornih udov, zbralo se je pred župniščem in okrašeno z društvenim znamenjem, zeleno-belim, na koncu z zlatimi zobci, črez ramo pripetim, trakom se je podalo od tod, na čelu sv. križ, spremljano od dveh č. gg. duhovnikov v procesiji v cerkev k službi božji. Domači g. župnik so imeli pridigo, oziroma slavnostni govor, v pomenljivih besedah, da ga, smelo rečem, najspretnješe pero bolj živo opisati ne more. Posebno so društvu priporočali zlato geslo »Vse za vero, dom, cesarja«. Po sv. maši, katero so darovali č. g. Sajnkovič, bilo je darovanje okoli oltarja, in med tem svirala je godba konečno tudi cesarsko himno, za tem pa se je podalo društvo v procesiji pred župnišče, da izreče č. gg. duhovnikoma prisrčno zahvalo in od tod podali smo se k občenemu zborovanju v šolske prostore. Tukaj je imenovalo društvo z velikim navdušenjem zaslužna gospoda, župnika J. Bohanca in majorja L. Janžeka za častna uda. Besede gospoda načelnika ganile so celo društvo tako, da smo veselo trikratni »živi« zaklicali naši presvetli cesarici in Habsburški hiši. Za tem pobrala se je vstopnina in udnina, zapisalo se še nekaj novih udov in tako se je končala prva slovesnost in zborovanje. — Ker ima to društvo v resnici blag namen, skazovati v prvi vrsti društvenikom, kakor tudi drugim zaslužnim osebam pogrebno čast, oziroma pomoč v slučaju ubožstva in boleznin, zato si v imenu društva dovoljujem, vabiti k udeležbi tudi doslužene vojake iz širje okolice. Redni ud more biti vsak doslužen vojak, ki vplača 1 krono vstopnine in 5 kr. na mesec ali 60 kr. udnine na leto, podporni ud pa plača najmanj 2 kroni na leto. Društvo si bode, kadar dopustijo gnotne razmere, omislilo tudi društveno opravo ali uniformo. Podrobnosti se izvejo pri načelništvu pri Svetinjah. Zapisnikar.

Od Sv. Jakoba v Slov. gor. (Nova šola.) Veselje je bilo na licu marsikaterega našega občana brati, ko se je dovršilo proti sredini pretečenega meseca zadnje delo na novem šolskem poslopju. Največja radost pa se je pokazala v nedeljo, dne 25. oktobra; že prejšno večer in zgodaj v nedeljo je naznanjevalo pokanje topičev slovesnost, katera se je ta dan tukaj vršila. Več ljudij, kakor navadno, zbralo se je ta dan okoli cerkve in novega šolskega poslopja, radostno že pričakajoč one gospode, kateri bi naj to svečanost s svojo prisotnostjo

počastili. Bilo je o polu devetih, kar pridrdra kočija, v kateri sta se pripeljala gospod šolski nadzornik H. Schreiner s svoje blago soprogo in g. dr. Janko Bezjak, šolski nadzornik lenarškega okraja. Kmalu potem smo zapazili drugo kočijo in imeli smo čast pozdravljati našega veleč. g. dekana J. Fleka iz Jarenine. Po njih dohodu smo se podali v cerkev; po cerkvenem opravilu se je začelo blagoslavljanje nove šolske zastave; po cerkvenem obredu podali smo se proti novemu šolskemu poslopiju, katerega so nam naš g. dekan blagoslovili. To dokončavši, razložili so nam g. dekan uzrok in pomen tega blagoslovljenja. V svojem govoru so prosili stariše, kako naj za svoje otroke skrbijo, zopet vzpodbujali otroke, kako naj svoje stariše in učitelje lepo ubogajo, zdaj g. učitelje, kako naj vzajemno delujejo v korist svoje občine. Temu je še sledil govor g. nadzornika. Nato podá g. nadzornik ključé g. nadučitelju F. Šijancu, kateri nas je med drugimi besedami navduševal povzdigniti naše oči na podobo Njih veličanstva; in kot zvesti Avstrijanci smo skazali našo udanost z mogočnimi »živijo« klici in s petjem cesarske pesmi. Nato nam je deklamovala učenka tretjega razreda krasno pesem »Avstrija moja« in poslednjič nam je še prednašal deček v imenu vseh učencev in učenk lepo zahvalno pesem. Naj se ta nova šola tudi močno razvija v korist našega naroda!

Od Sv. Trojice v Slov. gor. (Odhodnica.) Da naši tržani hvaležnost ne samo v pomenu, nego tudi v dejanju poznajo, pokazali so dné 10. novembra. Veljalo je namreč, ne samo pri Sv. Trojici nego v cellem okolišu priljubljenemu zdravniku g. Deaninu, kateri se je po tukajšnjem 22letnem plodonosnem delovanju od tržanov ločil in poslovil, ter se k Sv. Juriju na Ščavnici kot distriktni zdravnik podal. Požarna bramba, katere ud in društveni zdravnik je ves čas svojega tukajšnega bivanja bil, napravila je njemu na čast bakljado. Kaj čarobno so se svetili posamesni hrami, ko so požarniki iz svoje orožarnice, njim na čelu godba, z gorečimi bakljami skoz trg proti stanovanju gosp. Deanina šetali. Prišedši do hrama, je pozdravil g. podnačelnik gosp. Deanina, zahvalivši se mu za neumorno delovanje društvu na korist ter mu želel na njegovem novem domu istega zaupanja in istega prijateljstva, katero je tukaj užival in ga povabil kakor tudi njegovo velecenjeno obitelj na odhodnico, prirejeno v prostorih g. Steinbauerja. Tudi tukaj se je pokazala priljubljenost g. Deanina. Prostori so bili celo napolnjeni. Prvi poprime besedo tovariši slavlencev, zdravnik g. Ryzienski, potem g. Golob in g. Jurančič. Želeč, da bi se gosp. Deanino še mnogaja leta pri Sv. Juriju tako plodonosno in čilih močij deloval, smo mu proti polnoči roko podali z zagotovitvijo na kratko svidenje in da nam ostane nepozabljiv.

Od gornje Savinje. (Žganjepitje) se jako pospešuje tam, kjer imajo v gostilnicah pravico, na drobno točiti žganje. Tu vidiš prizore, da se ti studi do tacih ljudij, ki se, podobni najneumnejši živini, valjajo tam po klopih in pod mizo, ali ki leže za kakim voglom z izbuljenimi očmi, ne vedoč, kaj se ž njimi godi. Studi se ti pa tudi do gospodarja, ki ne vé mere svojim pivcem, ter le gleda, da bi slehern krajcar iz žepov ubogih pijancev izvabil. Koliko revščine, koliko nemira in nejevolje v družini si tak gladen gostilničar naloži na svojo dušo, koliko škode in jeze napravijo vozniki svojim gospodarjem, ki v takih gostilnicah dobé preveč te hudičeve pijače! In taka gostilnica se je odprla nekje med postajo Rečico in Mozirjem, kjer toči prav na debelo dotični gostilničar po svoji natakrici — dvomljive pravnosti — zbrljano sladko pijačo, ki jo vozniki »urška« imenujejo. No, in zaradi te »urške« je že marsikatera žena noči prejkala, je že mnogo gospodarjev s svojimi

hlapeci imelo prepire, celó iz službe je že več hlapcev odpuščenih, ker so od »urške« pijani, hudo poškodovali na premoženju dotične gospodarje. — Mislite, da se taki gostilničarji menijo za vse to, ka-li? Dobičkaželjnost zatre vse blage čute, in vesti sploh ti ljudje nimajo, če jo pa imajo, je že z vsem kosmata. — Se-li ne da nič storiti za omejitev tega ostudnega žganjepitja? Opozarjamo dotično c. kr. politično oblastnijo in c. kr. žandarmarijo na to beznico!

Iz Krapja ob Muri. (Oskrumba mrliča.) K notici v zadnjem listu o najdeni utopljenki v Muri, naj še dostavim zločinski način, kako so ravnali trije divjaki z mrtvim truplom nesrečnice. Slekli so truplo, sneli mu prstane in okrasje ter tako pripeljali onkraj Mure. Razun tega so še ravnali s truplom takó, da mi brani čut sramožljivosti, to povedati. Ti trije zlobneži so bili: neki kovač, ki se klati rajši po hosti, nego da bi delal; ta je bil najhujši; drugi je bil nemaren, že često zaprt mlinar, tretji pa je bil zanikern kmet, katerega čaka kmalu boben. Vsi trije so s Krapja, kar je silno sramotilno za to pošteno vas. Vsi trije so tudi iskreni prijatelji smrdljive žganjice. Tukaj zopet vidimo, kako človeka poživini ta ostudna pijača. Nič veliko boljši niso pa tisti, kateri so bili pričé tega dogodka, pa niso tega javili sodišču. Upam pa, da bode te izvrške človeške vendar še dosegla maščevalna roka posvetne oblasti.

Iz Središča. (Književno naznanilo.) Vsem onim gospodom, ki me vprašujejo zastran moje zbirke »Narodnih legend za slov. mladino«, tem potem uljudno naznanjam, da mi je prva izdaja te mladinske knjižice že pred letom dnij v vseh zvezkih popolnoma pošla. Zato pa sem podpisanec priredil drugo popravljeno in zdatno pomnoženo izdajo, katera zagleda morebiti še letošnjo zimo pri svojem založniku, J. Giotini-ju v Ljubljani in sicer ilustrovana beli dan. Nova zbirka bode obsegala sto najboljših legend, med katerimi je le kakih 40 povzetih iz prve izdaje, ostale pa so nabrane na novo, deloma iz raznih slovenskih listov in knjig, deloma pa iz naroda samega, in še torej do sedaj niso bile nikjer natisnjene. Kdor si želi omisliti navedeno zbirko, obrne se naj svoječasnó do nje založnika, gosp. Giontinija, kojemu sem dotični rokopis že izročil.

Anton Kosi.

Iz Šoštanja. (Šolstvo.) Na naši štirirazredni šoli vladajo žalostne razmere. Šolska oblast sicer izvrstno razume na vseh mogočih in nemogočih krajih šole zidati, toliko občin obremeniti vsaj za sedaj z nepotrebnimi stroški, a tega pa ne uvideva, da manjka toliko učiteljskih močij, da je tedaj nemogoče nastaviti na vseh novosezidanih šolah potrebnih učiteljev. Tako lahko naštejemo celo vrsto šol samo na Spod. Štajarskem, ki so ali novosezidane ali povzdignjene v večrazredne, v resnici pa opravlja zdaj, kakor poprej na dvo-razrednicah eden učitelj, na trirazrednih k večjemu dva ravno tisti posel, kakor poprej v starih šolah. Ali je to pametno in umestno? Lepé stavbe stojijo na pol prazne, občina pa plačuj in — molči. To so res prave Potemkinove stavbe! In pri vsem tem misli naša šolska oblast vedno zopet na nove stavbe, razkrajajo brez vsake potreščine v mestecih in trgih dosedanje šole vdvojezične, kakor da bi to ne bile do sedaj, obrača svoje očetovsko skrbne oči v največje gorske kote, kje bi bil kak ugoden kraj za novo stavbo, kakor da bi cela kopicca učiteljev čakala brezposelno z velikim hrepenenjem na namesčenje. Dobro, naj zidajo, naj skrbijo za občni narodni poduk, pa še le potem, ko bodo imeli zadostnih učiteljskih močij! — Tako trpi ta občutljivi nedostatek tudi naša šola. Eden gosp. učitelj, marljiva in izvrstna moč, že boleha žali Bog, pol leta in kakor rad bi, ne more imeti šolskega poduka. Ali mislite, da skrbi šolska

oblast za namestnika? Ona, ki preži na vsako zamujeno uro in kmete občutljivo za to kaznuje, pusti ravnodušnim srcem najbolj obiskovani drugi razred, kjer je redno obiskajočih otrok okoli 130, osiročen. Gosp. nadučitelj ima sicer v svoji skrbi svoj četrti in osiročeni drugi razred, toda vprašamo, ne da bi kratili zaslug prav skrbnega gosp. nadučitelja, so-li to zdrave razmere, in ne trpi pri tem šolski poduk? Trpi, in kako trpi! — V prvem razredu imamo že nekaj let provizorično učiteljico, tretji razred pa ima, hm, neki gospod, o katerem pač želimo, da bi ga vendar kedaj kak ugoden veter kam drugam zanesel. Morda bi dobil pri kakem nemškem pevskem društvu službo kot »Chormeister«. Saj so naši Woschnagg-ovci dosti bogati in si naj nastavijo svojega pisarja za »Vorschusskasse« in za svojo »Liedertafel« svojega »Chormeistra«. Mi pač ne uvidimo potrebe, da bi ta posel moral ravno opravljati učitelj slovenskih otrok. Učitelj slovenskih otrok naj bo naše gore list, najmanj pa sme to biti kak — naroden odpadnik!

Z Dunaja. (Podporno društvo za slovenske visokošolce) je zadnje mesece prejelo raznih daril. Iz Novega mesta je g. Milan Škerlj, pravnik, poslal 25 fl. 30 kr. kot polovico čistega dohodka akademije, katero so novomeški visokošolci priredili v korist temu društvu in podporni zalogi v Gradu. Iz Novega mesta je dalje društvu poslal g. A. Šešek, sedaj jur. cand. v Gradu, 15 fl. 50 kr., katere so darovali gg.: J. Gerdešič, c. kr. okr. sod. predsednik, dr. Gestrin, c. kr. sodni svetovalec, dr. V. Žitek, odvetnik, po 2 fl., gospdič. Hermina Seidl, posestnica, g. dr. Fr. Detela, c. kr. gimn. ravnatelj, g. Rebek, višji davčni nadzornik, g. J. Seidl, trgovec, g. J. Mohar, ravnatelj pomožnih uradov, g. Perko, trgovec, po 1 fl., nadalje so darovali: gospa Mara Novak, gg. Končan, trgovec, Jos. Mehora, trgovec, J. Trdina, c. kr. prof. v p., Martin Petelin, c. kr. profesor — vsi v Novem mestu, g. Josip Petrič, trgovec v Ljubljani in g. Val. Oblak, trgovec v Novem mestu, po 50 kr. — Slavno hranilno in posojilno društvo v Ptujju je poslalo 20 fl.; slavna ormoška posojilnica 15 fl. — Vč. gpd. Anton Pipan, kaplan c. in kr. mornarice v Pulju, je med tamošnjimi Slovenci, ki ne želijo biti imenovani, nabral 10 fl. Gosp. Alojzij Pavlin, c. kr. živinozdravnik v Rogatcu, je za društvo nabral 7 fl., katere so darovali: Vč. gg. Jožef Tombah, dekan itd., Jožef Cerjak, kaplan, Jož. Trofenik, duh., gg. Aleks. Orožen, davkar, Alojzij Pavlin, živinozdravnik (po 1 fl.) in gg. Frančišek in Ivan Ogrizek, Simon Sekirnik in Jož. Berlizg (po 50 kr.). Vč. gpd. dr. Andrej Karlin, c. kr. prof. v Ljubljani, 3 fl., g. dr. Janko Hočevar, odv. kand. na Dunaju, 5 fl., g. Jož. Prešern, c. kr. uradnik na Dunaju, 3 fl., g. dr. Kl. Seshun, dvorni in sodni odvet. na Dunaju, 7 fl. (drugo darilo). Na Dunaju so darovali: Gospa Marija Primožič, c. kr. prof. soproga, 5 fl., g. J. Navratil, vodja pomožnih uradov pri najvišjem sodišču, 5 fl., Slovenec, ki ne želi biti imenovan, 20 fl. Iskrena bodi hvala vsem darovalcem! — Dalje darove vsprejema društveni blagajnik vč. g. dr. Fr. Sedej, c. in kr. dovrni kaplan, ravnatelj Augustineju, Dunaj I., Augustinerstrasse 7.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. veličanstvu svetlem cesarju je bil grof Banffy. Pravijo, da je zato moral priti na Dunaj, ker je ogerski vladni list »Nemzet« žaljivo pisal o naši vladi. — Državni poslanci so vsprejeli obrtno novelo, s katero pa obrtniki niso zadovoljni, v ponedeljek pa Pattaiev predlog, naj se Ogerski takoj odpove trgovska

in carinska pogodba. Zdaj je v obravnavi Wurmbrandov predlog o deželnih zavarovalnicah proti ognju. — V nižjeavstrijskem deželnem zboru bodo imeli krščanski socialisti »antisemitsko zvezo«, nacionalci pa »nemško-narodno stranko«. V gospodarskih rečeh bodo skupno postopali.

Češko. V nedeljo so napravili v Pragi omladinci shod, na katerem so tako ostro govorili o tiskovnih razmerah, da je komisar shod razpustil. Ker so nastali izgredi, je policija mnogo oseb zaprla. — V hebskem okraju so ustanovili Nemci zopet novo krščansko-socialno društvo.

Štajarsko. Dvorni svetovalec pri namestništvu, grof Chorinsky, je moral stopiti v pokoj. Bil je izvrsten uradnik, krščanski mož in vešč slovenskega jezika. Njegov naslednik, vitez Freidenegg, pa gotovo ne zna besedice slovenski; dozdej je bil pri namestništvu na Dunaju. — Na graške dopolnilne občinske volitve se antisemitje in krščanski socialisti pridno pripravljajo.

Koroško. Nasprotnika Slovencev, beljaškega okr. glavarja Schusterja je 17 občin imenovalo častnim občanom. Ali na komando? — Občina Medgorje je imenovala tudi g. V. Legata častnim občanom. — V Celovcu hočejo za občinske volitve vtilno pravico tako razširiti, kakoršna je za državni zbor. — Železnica nižje vrste se bode zidala od Beljaka na visoki Dobrač

Kranjsko. V nedeljo se je v Ljubljani in Kamniku mudil nadvojvoda Evžen. — V Ljubljani je začel izhajati krščansko-socialni tednik »Slovenski list«; stane 4 fl. na leto. — Umrl je generalni vikarij in stolni dekan ljubljanski, dr. Henrik Pauker pl. Glanfeld. — V Rodomljah niže Kamnika se ustanovi pošta.

Primorsko. Koncesijo za grajenje vipavske železnice so dobili slov. vipavski župani. Priborila sta jim to poslanca Alfred grof Coronini in dr. Gregorčič. — Shod društva »Edinost« v Opčini pri Trstu je komisar Vidusso razpustil, ker je hotel edino le laški govoriti, predsednik dr. Gregorin pa tega ni dovolil.

Ogersko. Ministerski predsednik grof Banffy je bojda Fr. Košutu ponujal ministerski sedež, ako ta ne bode več poslanec. No, naš svetli cesar pač Košuta za ministra ne potrebujejo. — Vlado so stale zadnje volitve šest milijonov. Povprek je stal vsak vladni kandidat 30 tisoč goldinarjev. Odkod je Banffy denar vzel, to ga boo takoj vprašali krščanski poslanci v državnem zboru.

Vnanje države.

Rim. Sv. očetu je pisal abesinski kralj Menelik lepo pismo, v katerem se opravičuje, zakaj da ni na papeževo prošnjo izpustil laških ujetih vojakov; tega je bila kriva italijanska vlada.

Italijansko. Menelik je sklenil z Italijani mir. Mirovne pogodbe so za ošabno Italijo zelo poniževalne: ali je Abesinija postala velevlast ali pa Italija to ni več. — Parlament ali državni zbor se snide dne 30. novembra. Čim potrdi mirovno pogodbo z Menelikom, ga vlada razpusti.

Francosko. Vlada je prepovedala katoliškim škofom se shajati pri tem ali onem škofu. Naučni minister pa je prepovedal učiteljem shode prirejati. Taka je republikanska prostost! — Volitna pravica v senatsko ali gosposko zbornico se bode spremenila — na korist prekucuhov; toda v to senat gotovo ne bode privolil.

Belgijsko. Splošna vojaška dolžnost se ne uvede, ker temu poslanci preveč nasprotujejo. Radi tega je vojni minister odstopil. Torej bodo reveži, večinoma socialisti, še zanaprej morali sami vojaško suknjo nositi.

Nemško. Pozanski deželni barvi rudeče-belo je cesar spremenil v belo-črno-belo. S tem je bojda ondi nemštvo utrjeno. Smešno! — V ponedeljek je bil v dr-

žavnem zboru razgovor o Bismarckovih razkritjih. Državnim kancler in tajnik sta hotela Bismarcka oprati, pa ni šlo. Tudi druga pojasnila Avstrije ne morejo pomiriti.

Rusko. Iz Odese ob Črnem morju se brzojavlja, da so dobili vsi pomorski častniki strog ukaz, da morajo meseca decembra vsak hip biti pripravljeni, zbrati se v Sebastopolu. — Pisatelja grofa Tolstoja bode vlada bržčas izgnala, ker vedno hvali razne krščanske sekte ali razkole.

Srbsko. Zadnje dni minolega tedna so po vsej deželi napravile povodnji veliko škode. Tudi železniški promet je bil za več dni ustavljen. Vsled tega je vlada dovolila 50 tisoč dinarjev za podporo nesrečnim prebivalcem.

Turško. V Stari Srbiji se je ustanovila roparska četa, ki ropa in požiga po vaseh. Njen vodja je Feizi, znan razbojnik. Vlada pa ničesar ne stori za varstvo. — Tudi na Kreti še ne bode kmalu reda, ker so našli v Kaneji turške oklice, v katerih se pozivajo Turčini, naj pobijejo vse kristijane.

Špansko. Vlada je poslala na Kubo generalu Weylerju povelje, naj do dne 7. dec. premaga vse ustaše, sicer ga bode poklicala domov. Lahko rečeno, pa težko storjeno.

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovec.)

(Dalje.)

Da Kruci v Ljutomeru tudi farovžu niso prizanesli, se razumeva samo ob sebi. Takratnemu župniku, Matiji Wiserju, ki se je bil v pivnico skrtil in od ondod dekanu v Radgono pisal, kako hudo se mu godi, vzeli so 300 fl. v gotovini, drugih stvari so mu pa pobrali in uničili v vrednosti do 4351 fl. Kaplana Mateja Kosa, ki se je nekoliko protivil, ko so mu pobirali njegov imetek, so kar zvezali in seboj vlekli. V Razkrižju so ga sicer izpustili, toda njegovih rečij, vrednih 455 fl. mu niso nazaj dali.

Sploh je škoda, katero so Ljutomeržani takrat trpeli, grozno velika; cenili so jo na 40.234 fl.

Od tržana šli so Kruci nad kmeta, in tako so se godile tudi po vaseh zunaj Ljutomera žalostne in grozovitne reči. To nam potrdijo razni zapisniki iz one dobe, iz katerih naj tukaj samo nekaj malega sledi.

Na Moti so Kruci vzeli 42 konj, več ko 130 goved in 60 svinj; razun tega še 108 panjev, slanine in svinjskega mesa za 140 fl., 72 korcev zrnja, sočivja in moke, 18 štrtinjakov vina, oblačila, platna, blazin in druge jednake robe za 630 fl., vozne sprave in pohištva za 300 fl. in 141 vozov sena. — Iz Stročeje vasi so odgnali 39 konj, 94 goved in 154 svinj ter odpeljali in odnesli 41 panjev, slanine, svinjskega mesa in začimbe za 360 fl., moke, sočivja in zrnja s tem vred, kar je bilo na njivah vkončano, za 914 korcev, 13 štrtinjakov vina in jesiha, oblačila, platna, vdelenih kož, preje, prediva, s tem vred, kar je bilo zgorelo, za 580 fl., vozne sprave, plugov, bran, orodja in pohištva s tem vred, kar je bilo zgorelo, za 630 fl., sena in ostave 128 vozov in kop škop. — Tudi Pristovčanom so skoro vse pobrali. Vzeli so jim 24 konj, 53 goved, 115 svinj, 47 panjev, slanine, klobas in svinjskega mesa za 70 fl., 460 korcev zrnja, sočivja in moke, 4 štrtinjake vina, oblačila, obutala, vdelenih kož, platna in druge robe za 280 fl., vozne sprave za 480 fl., sena in otave s tem vred, kar je bilo zgorelo, 125 vozov. — Na Cvenu so odgnali gospodarjem 50 konj, 76 goved in 100 svinj ter

vzeli 40 rojev, svinjskega mesa, slanine in zabele za 170 fl., 142 korcev zrnja, 11 veder vina, oblačila, platna, blazin, preje za 360 fl., vozov in vozne sprave, orodja in pohištva za 387 fl. — Tudi lepi Cvengrašč so do čistega oropali in napravili škode za 11.500 fl., potem so ga še užgali, da je postal tužno pogorišče in razvalina.

Jednako so divje trume razbijale in ropale tudi v Križevcih, Ključarovcih, na Grabah, v Branoslavcih, Cezanjevcih in po drugih vaseh, in cesar tolovajska druhal ni mogla sama odnesti, morali so jej kmetje v njene tabore zapeljati.

Posamezne trope teh divjakov so razbijale tudi po vinogradih ter prihrule celó v spodnje Slovenske gorice. In po hrih in dolinah se je zaslislal prestrašenih prebivalcev krič: »Bežite, bežite! Kruc pride, rebelija bo!« Naglo so zakopali, kar je bilo dragocenejšega in zbežali proti Mariboru. Kajti Kruci niso samo ropali in požigali, temveč tudi z ljudmi grozovitno ravnali. Nekatere so postreljali, druge smrtno zbili; tem so posekale roke ali noge, onim porezali ušesa in nose, nekatere so do nagega slekli in nezaslišane hudobije z njimi uganjali, z jedno besedo: delali in divjali so kakor Turki.

Ravno tako divje je razsajala tudi druga četa, ki je bila dne 3. februvarija 1704 prihrula v Središče. Z žuganjem, da bodo vse hiše v trgu užgali, ljudi pa pomorili, ako ne bodo z njimi držali in jim pomagali, prisilili so Kruci Središčane, da so šli z njimi. Roparska druhal je šla najprej v farovž. Župnik Jernej Wenger je moral divjakom dati 300 korcev zrnja in 14 polovnjakov vina, kar so v svoj tabor spravili. Komaj so bili farovž zapustili, hoče župnik s pohištvom in ostalim živežem odbežati v Ormož, pa roparji ga na cesti dohitijo, vzamejo mu vse in farovž celó izropajo, slednjic pa ga še užgejo. Jednaka osoda je zadela tudi cerkev sv. Duha. Vse, kar je imelo v njej kako vrednost, kakor kelihe, ciborij, monštranco in druge dragocenosti, kar jih niso bili poprej poskrili, so Kruci pobrali, oltarje podrli in zunaj cerkve sežgali, v oropano cerkev pa postavili konje in tako iz hiše božje napravili konjski hlev.

Iz Središča so vihrali Kruci v Ormož. Mesto je bilo sicer precej utrjeno, pa divjaki se ga kmalu polastijo. Tudi v grad vderejo. Grajščak Franc Anton Petthe je še o pravem času s svojo soprogo pobegnil v Ptuj, meneč, da Kruci zakopanega zaklada itak ne bodo našli. Pa madjarska druhal je v gradu vse premetala in tako dolgo iskala, dokler ni našla zazidanih denarjev in dragocenostij. Po sobah so lopovi vse razbili in uničili; najmanjša reč ni ostala nepoškodovana. Grajske hleve in pristavo so užgali, iz pivnice pa 100 štrtinjakov vina odpeljali. Tudi v mestu so plenili, kar se je dalo, in pred odhodom užgali tri hiše.¹⁾ (Dalje prih.)

Smešnica. Ona: »Ko sva se ženila, si mi pravil, da z menoj rajši pojdeš v pekel, kakor v paradiz; zdaj pa se vedno kregaš. Kako je to?« — On: »Kako se ne bi kregal, ko vidim, da sem res v peklu!«

Razne stvari.

Domače. (Mil. knezoškoč) so se včeraj zdravi vrnili z Dunaja. Udeleževali so se posvetovanja avstrijskih škofov pod predsedstvom kardinala Schönborna.

(Naši poslanci), državni in deželni, bodo imeli koncem meseca novembra posvetovanje, pri katerem določijo pogoje za zopetni vstop slovenskih poslancev v deželni zbor.

¹⁾ G. Adlešič, Diarium.

(Pozor!) Onim gg. naročnikom, ki imajo na zavrtku današnje številke modri križec, javljamo s tem, da se jim prihodnji teden list ustavi, ako ne poravnajo naročnine, katero bomo potem že vedeli iztirjati.

(Nemška šola v Pekrah.) Ker za to nepotrebno šolo noče več skrbeti ne dr. Otmar Reiser, ne nemški »šulverein«, hoče deželni šolski svet, naj zanjo skrbi občina, v kateri zdaj gospodujejo Slovenci. Ker jo tudi naučno ministerstvo drži z dež. šolskim svetom, zato bode o tem sodilo upravno sodišče na Dunaju dne 27. novembra. To vendar ne gre, da bi radi 11 Nemcev 300 Slovencev moralo plačevati za ponemčevalnico!

(Cerkveni tatovi) so v noči od dne 15. do 16. nov. vlomili skoz žagredna vrata v farno cerkev v Leskovcu in izpraznili darilne pušice in krstni kamen odtrgali. — V Celju pa so dne 13. nov. prijeli Karola Ledineka, ko je v župnijski cerkvi dve škrinjici vlomil.

(Požar.) V nedeljo popoldne je zgorela hiša z gospodarskimi poslopji vred posestniku Lenartu v Livanjih pri Ptuj, ko od domačih nihče ni bil doma.

(Novo šolsko poslopje v Mozirju) je bilo danes, na dan sv. Elizabete, po sv. maši, ki se je služila ob 9. uri, blagoslovljeno.

(Iz Rečice.) Nove slikarije v župni cerkvi na Rečici bodo blagoslovljene drugo adventno nedeljo. — Poslopje za shrambo gasilnega orodja je dovršeno, visokost stolpa za vaje požarne brambe znaša nad 16 metrov.

(S Pake.) Martinov sejem na Paki je bil letos v primeri k drugim letom slabo obiskovan; ljudem pač cvenka primanjkuje. Vina je še obilo na prodajo, a kupcev ni. Ali ne kaže, tudi tu držati se gesla »Svoji k svojim«? Upamo, da se bodo kupci še oglasili, ker vino je pošteno in cena ne visoka.

(Cena hmelju) je zadnji čas Savinjcem vedno neugodnejša; za 25 kr. se kilo že težko prodaje. Hmeljarska zadruga, reši nas!

(Potres) dne 8. novembra zjutraj se je čutil tudi v gornji Savinjski dolini.

(Sv. misijon.) V Apačah pri Radgoni se bode sv. misijon obhajal od dne 28. novembra do 8. decembra pod vodstvom čč. gg. lazaristov iz Celja in Gradca.

(V Št. Pavlu pri Boljski) bode v nedeljo, dne 22. nov. prva slovesna služba božja v novi župnijski cerkvi. Ta dan se bodo že tudi zvonovi v novem zvoniku oglasili.

(Izraelit krščen.) V soboto je bil v Poličanah krščen Ferdinand Alfred Geyer, pekovski mojster v Pekovski vesi. Njegov lani umrli oče se je pred 30. leti naselil v Studenicah ko pek in trgovec ter je pošiljal otroke ondi v katoliško šolo, kjer so z dovoljenjem slušali tudi krščanski nauk in se udeleževali službe božje. Pred dvema letoma je bila tudi že njegova starejša sestra krščena.

(Neki agent) znanega zavarovalnega društva razširja na svojih potovanjih po različnih okrajih zloglasni list »Delavec«. Mi ne verjamemo, da bi mu to početje glavni zastop istega društva veleval. Če popolnoma ne preneha to človeče z razširjanjem strupenega »Delavca«, bomo objavili njegovo ime in društvo, katero zastopa.

Društvene. (Dijaški kuhinji v Mariboru) je daroval g. dr. Urban Lemež, odvetnik v Slovenski Bistrici, 5 gld. Bog plati!

(V Trbovljah) se bode dne 22. novembra ustanovilo katoliško delavsko društvo. Pričakovati je mnogo udov, tudi gostov iz Ljubljane.

(Za družbo sv. Cirila in Metoda) so gostje na veseli gostiji Štefana in A. Potočnik v Spodnjem Šaleku pri Velenju zložili 3 gld. Vse hvale vredno!

(Čitalnica v Brežicah) priredi dne 22. nov. koncert s sledečim vspeedom: 1. P. H. Sattner: Opolmin k petju, meš. zbor. 2. Fr. Schubert: Psalm 22. za harmonij in klavir. 3. H. Volarič: Gospodov dan, meš. zbor. 4. A. Huber: Rožica, polka franc. za dvoje ceter. 5. Fr. Vilhar: Mornar, bariton solo s spremljevanjem harmonija. 6. P. H. Sattner: Pogled v nedolžno oko, moški četverospjev. 7. Potpourri slovanskih pesmij na harmoniju. 8. M. Hubad: »Luna sije« in »Škrjanček poje«, meš. zbora. 9. R. Burgarell: »Nazaj v planinski raj« ten. solo s harmonijem. 10. Iv. pl. Zajc: Lastavicam; duet za harmonij in citre. 11. A. Foerster: Pobratimija, moški zbor in bariton solo. 12. H. Volarič: Slovan na dan, meš. zbor s sopran in alt solo. — Začetek točno ob 1/2 8. uri zvečer.

(Vinorejsko društvo) v Slovenskih goricah vabi uljudno svoje člane h glavnej skupščini dne 22. nov. po popoldanski božjej službi v šolsko poslopje pri Sv. Benediktu. Vspored: Poročila, volitev odbora za leto 1897, sprejetje novih članov, vplačevanje udnine. Potem sledi zabavni del: V gostilni pri Selaku (Jauniku) bode godba, igra in srečkanje. Za postrežbo se bode po možnosti skrbelo. Vstopnine za ude 10 kr., za neude pa 20 kr. — Domačini članov tudi 10 kr. Pri srečkanju se plača za številko 10 kr., dobitkov je 50, nekateri 3 fl. vrednosti.

(Novo gasilno društvo.) Ustanova prostovoljne požarne brambe za ormoško okolico s sedežem v Hardeku se vrši dne 22. novembra v gostilnici gosp. Kalchbrennerja v Ormožu s sledečim vspeedom: 1. Čitanje in tolmačenje pravil. 2. Volitev vodstva društva. 3. Sprejem izvršujočih in podpornih udov. 4. Vplačevanje udnine. 5. Prosta zabava. Začetek ob 3. uri popoldne.

Iz drugih krajev. (O velikovski šoli) in slavnosti njenega otvorjenja izide v tiskarni sv. Mohorja posebna knjižica. Naročila vsprejema upravnništvo »Mira« v Celovcu.

(Nova vrsta »viržink«.) S 1. marcem 1897 pridejo v splošno razprodajo nove »viržinke«, katere se bodo zvale »Viržinke Brazil«. Dolge bodo 14 1/2 cm ter napravljene iz tabaka »kuba«. Torej bode tudi ukus novih viržink sličen ukusu smotk »kuba«.

(Novi mitropolit bosanski.) Sarajevski službeni list javlja, da je mitropolit v Tuzli, Nikola Mandić, imenovan mitropolitom za Bosno in Hercegovino.

(Novi perzijski šah) se v marsičem razlikuje od svojega prednika. Odpravil je že preko 8000 nepotrebnih uradniških služeb. Celó službo vojnega ministra je odpravil, ker je sam prevzel ta posel. O njegovi varčnosti najbolje govori dejstvo, da potrebuje 30.000 gld. na leto, dočim je njegov prednik trošil 2 milj. na leto.

(Razmerje narodnosti.) Nemški učenjak prof. Schoeling je obelodanil novo statistiko o prebivalstvu zemlje. Ta statistika se obzira tudi na narodnosti, oziroma posamične države. Izračunil je, da na vsakih 1000 Evropejcev pride 262 Rusov, 139 Nemcev, 116 Avstrijcev, 107 Francozov, 106 Angležev, 74 Italijanov, 48 Špancev, 37 Belgijcev in 111 različnih drugih državljancev.

(Priporočba.) Zavarovanje vseh vrst pri »Unio catholica«. Pošteni, delavni zastopniki na deželi se iščejo. Več pove radovoljno glavni zastop v Gradcu, Radetzkygasse št. 1.

Loterijske številke.

Gradec 14. novembra 1896:	12, 23, 73, 54, 85
Dunaj » » » »	24, 59, 72, 52, 31

Naznanilo in priporočilo.

Jože Stebih, bivši bogoslovec, biva sedaj pri Sv. Barbari blizu Vurberga (via Marburg) in izdeluje, kakor poprej, raznovrstne rožne vence od najprostejših lesenih do najfinjših bisernih s srebrno žico, lepše in močnejše in vendar po nižjih cenah, kakor se to blago drugod kupuje ter se priporoča č. gg. duhovnikom, posebno svojim nekdanjim tovarišem in znancem v najobilnejši nakup. Za prodajo v soli 10% popusta, za gratis posebno nizke cene. Moji rožni venci so posebno primerni za blagoslovljenje, ker se ne strgajo in rad sem pripravljen, če se naroči primerno število, oskrbeti blagoslov pri č. oo. frančiškanih v Mariboru. Prodajem tudi lepe podobice. 1-2

Dražba cerkv. vina.

V ponedeljek, dne 23. novembra ob 10. uri predpoldnem se bodeta 2 polovnjaka vina v kleti župne cerkve Sv. Martina na Paki na dražbi prodala; popoldne ob 1. uri pa v kleti podružnice Sv. Janeza v Gorenjem trije polovnjaki.

Vinograd

s hišo in kletjo pri Ljutomeru se prod. Več se izv. pri upravnistvu tega lista. 1-2

Harmonium,

še čisto nov, in glasovir (stücfügel) se prodasta po nizki ceni. Več pov. g. Simon Saga, gostilničar v Otiškem vrhu pošta Miss pri Spodnjem Dravogradu. (Štajarsko.)

Zidana hiša

z 2 sobama, kuhinjo, podstrešno sobo, malim vrtcem pred hišo, in z njivo, ki meri čez 400 štir. sežnje, se prod. pod roko v Žalcu blizu Celja za 1230 gld.

Pripravna za penzioniste, rokodelce in ženske, ki so rade na tihem in v miru.

Več se izv. pri Anton Stamol, krojaškem mojstru v Žalcu. 1-3

!! Novo !!

Pokopališčni zapisnik Friedhofsprotokoll

po novem od preč. kn. šk. ordinarijata in c. kr. glavarstev potrjenim pokopališnem redu sestavljen, se dobiva od sledj pri nas 10 pol 35 kr.

„Narodne pesmi“

I. del 2. natis in II. del skupaj 20 kr., po pošti 23 kr. Kdor kupi 20 komadov, dobi jih za 20% ceneje.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, koroške ulice 5.

Orglje, s šestimi s. premeni, čvetero oktav, pedal je z manualom zvezan, meh si lahko goni igralec sam; visoke so 2m 60cm, širok 1m 60cm, globoke 84cm, glas je zelo prijeten in cerkven, in bile bi torej prav primeren kinč za kako podružno cerkev ali hišo. — Cena je nizka in se izv. pri Jak. Kurniku, organistu v St. Lenartu v Slov. gor. 3-3

Ivan Cesar,

akademični podobar, pozlatar in izdelovatelj oltarjev.

Priporoča se preč. duhovščini in in slavnemu občinstvu za nadaljna naročila in vsa v te stroke spadajoča dela, ter zagotavlja po pogoju točno in vestno delo.

Ivan Cesar
v Mozirju.

1-3

KONJAK,

prežgan iz vina lastnega pridelka, priznan kot najboljšo, čudovito učinkajočo in bolečine olajšujočo sredstvo proti protinu, po udih in skrnini. Steklenica velja 1 gld. 20 kr.

Stari konjak. izvrstno zdravilo za želodčne bolezni in proti onemoglosti; steklenica 1 gld. 50 kr.

Razpošilja se po pošti. Kdor vzame štiri steklenice, pošljejo se mu franco.

Benedikt Merti, vlastelin grajščine Golič pri Konjicah (Gonobiz) na Štajerskem.

Zaloga: Gradec: J. Eichler, lekarnar; Alb. Müller, drogist. Maribor: Al. Quandest, Gospoška ulica. 26

Zganjarija

R. Wieserja v Hoči pri Mariboru.

Največa zganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za boleznike in okrevalce, kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 39

„Slovanska knjižnica“

izhaja vsak mesec v 5 do 6 pol obsežnih snopičih. Cena za celo leto 1 gld. 80 kr., v razprodaji pa po 18 kr. snopič. — Doslej je izšlo že 56 snopičev.

„Knjižnica za mladino“

izhaja vsak mesec v trdo vezanih snopičih. Doslej je izšlo 23 snopičev. Cena za celo leto 2 gld. 40 kr., v razprodaji po 25 kr. snopič.

Naročila sprejema „Goriška tiskarna A. Gabršček“ v Gorici. — V Mariboru se dobe v prodajalnici Marije Pristernik, Tegethoffstrasse št. 13. 2-10

Pristni brinjevec

iz štajarskih jagod razpošilja franco na vsako avstrijsko pošto 4 litre za 5 gld. 50 kr. Franc Goričar, pošta Rečica (Rietzdorf a. d. Pack.) 3-5

Avstrijsko

podjetje daje postranski zaslužek. — Vprašanja pod „Zukunftsvorsorge“ Gradec, poste restante. 9

Razne

uradne pečate

najceneje priskrbi

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

!! POZOR !!

Za izdelovanje mnogo žganj in likerov priporočam častitim gospodom trgovcem, oštirjem in kavarnarjem svoje najfinejše izvlečke (ekstrakte) iz svoje stare daleč sloveče tovarne.

Recepte priložim zastoj, kateri so tako zložno sestavljeni, da vsakdo, kateri zna čitati, najfinejše žganje ali likere lahko izdeluje. Naslov:

Emanuel Allina,

3-6

Fabrikant in Wien II., Taborstrasse 22.

Nova lekarna!

P. n. občinstvu Mariborskemu, posebno onemu z desnega Dravskega brega in sosednih občin, s tem uljudno naznanjam, da sem svojo

**novi „lekarno pri Sv. Magdaleni“,
na Franc-Jožefovi cesti,**

po uradno zdravstvenem pregledu danes v nedeljo, dne 8. novembra t. l. odprl.

Valentin Koban,
lekarnar.

2-3